

$$Y_t = y_{1t} \cdot y_{2t} \cdot \dots \cdot y_{nt}, \quad (1)$$

де $y_{1t} \dots y_{nt}$ – нормоване значення фінансового показника;
 n – загальна кількість показників, які характеризують фінансову безпеку підприємства ($n = 8$);
 t – номер часового періоду ($t = 8$);

Значення рівня фінансової безпеки підприємства у кожний момент часу буде деяким числом з проміжку $[0, 1]$. При цьому чим вище значення інтегрального показника Y_t , тим більш фінансово стабільним є підприємство (вищий рівень фінансової безпеки) [2].

Перевагою такого підходу є те, що за допомогою нормування значень показників, які впливають на фінансову безпеку суб'єктів підприємництва, уникнено проблеми визначення впливу цих факторів, пов'язаної з різними масштабами значень показників. Крім того, результати такого аналізу можуть виступати інформаційною базою для прогнозування рівня фінансової безпеки на коротко і довгострокову перспективу.

Список використаних джерел

1. Вергун А. М. Прогнозування рівня фінансової безпеки підприємств легкої промисловості / А. М. Вергун // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 1(187). – С. 342–358.
2. Каркавчук В. В. Аналіз системи фінансової безпеки підприємства / В. В. Каркавчук // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Серія : Економічна. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2007. – Вип. 38. – С. 90–94.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

М. В. Войко, студентка спеціальності «Фінанси і кредит», група ФКМ-51;

І. В. Голуб, студент спеціальності «Фінанси і кредит», група ФКМ-51;

Н. С. Педченко, д. е. н., професор кафедри фінансів та банківської справи – науковий керівник
 Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Підвищення фінансової стійкості підприємства є складним процесом, який реалізується поступово. Саме тому пропонуємо

алгоритм реалізації напрямів відновлення (підвищення) стійкого стану за п'ятьма основними етапами, який представлено на рис. 1. Як видно з наведеної схеми, реалізація напрямів підвищення фінансової стійкості підприємства розпочинається із підготовки аналітичної бази для проведення дослідження, яка містить сукупність зовнішніх і внутрішніх інформаційних засобів, які визначають ступінь впливу відповідних факторів.

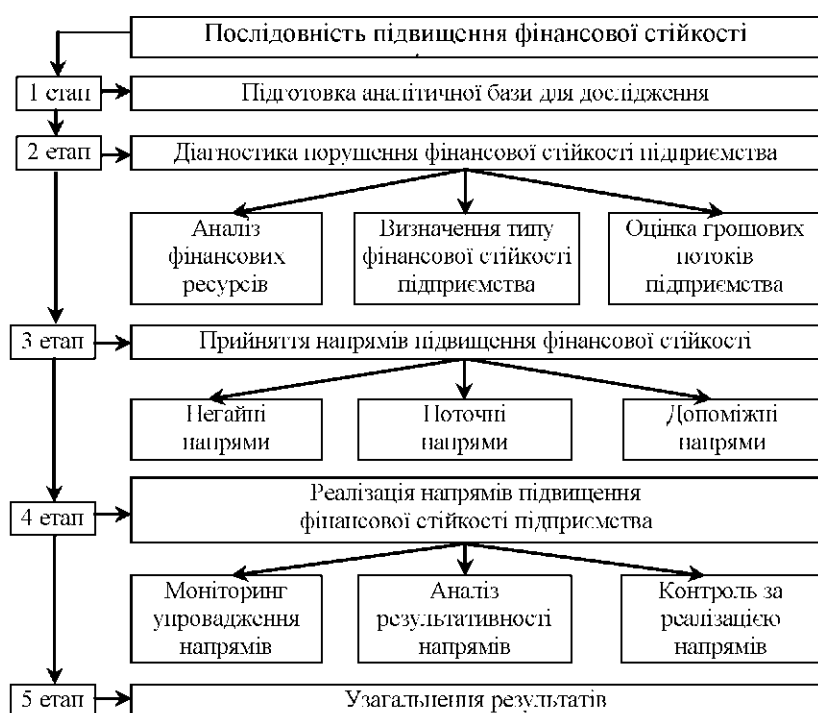

Рисунок 1 – Алгоритм реалізації напрямів підвищення фінансової стійкості за основними етапами
[складено автором на основі 2, 3]

Зовнішні інформаційні засоби – це:
– дані про нормативно-правове забезпечення функціонування підприємства на товарному, матеріальному й фінансовому ринках (прийняті законодавчі акти, проекти та прогнози рішень

влади; прогнози міжнародних експертів і представників впливових міжнародних фінансових організацій);

– дані про динаміку основних макроекономічних показників галузі та промисловості в цілому, наприклад, про обсяг реалізованої промислової продукції, індекси споживчих цін, індекси цін виробників промислової продукції, фінансові результати, рентабельність операційної діяльності, стан оборотних активів і поточних зобов'язань;

– дані про очікувані тенденції розвитку подій на вітчизняних і міжнародних ринках.

Метою внутрішніх інформаційних засобів є розкриття інформації про стан фінансових ресурсів підприємства, що відповідає положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, Податковому кодексу та іншим законодавчим вимогам про формування фінансової, статистичної, бухгалтерської інформації, а також первинної документації підприємства.

Наявність достатньої аналітичної бази для проведення дослідження – це важливий компонент формулювання правильних висновків про стан порушення стійкості підприємства, що здійснюється на другому етапі в процесі діагностики.

Діагностику порушення фінансової стійкості підприємства пропонується проводити в такий спосіб:

– аналіз незалежності підприємства – для збирання даних про стан розрахунків, формування фінансових ресурсів, ефективність розподілу чистого прибутку (за його наявності), а також зміни в процесі виробництва й реалізації продукції під впливом факторів зовнішнього середовища;

– визначення типу фінансової стійкості підприємства – для обґрунтування ефективності формування фінансових ресурсів і джерел їх фінансування;

– оцінка грошових потоків підприємства – для порівняння вхідних і вихідних потоків за такими характеристиками, як:

- 1) достатність формування;
- 2) рівномірність генерування в короткостроковому періоді;
- 3) оптимальність утворення в довгостроковій перспективі.

На третьому етапі дослідження з урахуванням результатів діагностики фінансово-економічного й виробничого становища

підприємства необхідно прийняти до виконання напрями відновлення його фінансової стійкості, серед яких слід виділити: негайні; поточні; допоміжні.

Негайні напрями за своєю суттю полягають у першочерговості прийняття до виконання. Їх основне завдання полягає в тому, щоб забезпечити виробничий процес підприємства фінансовими ресурсами з власних джерел. До негайних напрямів необхідно віднести: припинення фінансування невиробничих програм розвитку, скорочення загальновиробничих витрат і заборгованості, продаж фінансових інвестицій і необоротних активів, які не використовуються у виробничому процесі.

Поточні напрями слід приймати до виконання після реалізації негайних. Серед усіх поточних напрямів особливо важливими є напрями, пов'язані з модернізацією виробництва й залученням для цього інвестицій, скороченням витрат і корегуванням ціни продукції, зменшенням кредиторської заборгованості.

Роль допоміжних напрямів відновлення фінансової стійкості, які є обов'язковими до виконання, полягає у створенні максимально сприятливих умов досягнення прибутковості діяльності й стабільності становища в післякризових умовах. На думку автора, до складу допоміжних напрямів слід віднести кредитування вітчизняних покупців, пошук нових ринків збуту продукції, підписання довгострокових контрактів тощо.

Реалізація напрямів відновлення фінансової стійкості підприємства – це четвертий етап у стабілізації й удосконаленні становища підприємства, який передбачає: моніторинг; облік результативності; контроль за реалізацією напрямів.

Виходячи із сутності моніторингу в управлінні підприємством, який обґрунтовано в роботах [1, 4], вважаємо, що під моніторингом упровадження напрямів підвищення фінансової стійкості слід розуміти постійне спостереження за реалізацією прийнятих заходів і їх результатами. Так, моніторинг розпочинається з визначення відповідальних осіб у відділах і службах підприємства за реалізацію конкретних заходів, безпосередніх виконавців завдань відновлення стійкого стану та строків

виконання цих завдань із визначенням проміжних результатів, яких слід досягти [4]. Кінцевою метою моніторингу є досягнення позитивного результату у відновленні фінансової стійкості за рахунок фінансових ресурсів та джерел їх фінансування [4].

Аналіз результативності напрямів відновлення прибуткового стану відбувається на основі постійного порівняння стану фінансової стійкості в докризовий і післякризовий періоди:

- з використанням методів факторного аналізу, прогнозування;

- на основі динаміки грошових потоків, особливо позитивного руху коштів від операційної діяльності після завершення реалізації негайних напрямів відновлення й після закінчення модернізаційних процесів.

Контроль за реалізацією напрямів полягає у вивченні проміжних і кінцевих результатів відновлення фінансової стійкості, корегуванні (за необхідністю) основних завдань відповідно до впровадження заходів удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства. Контроль здійснюється не тільки керівниками фінансового департаменту (відділу, служби), але й керівниками виробничого та збутового осередків підприємства.

У разі досягнення позитивних результатів у відновленні (підвищенні) фінансової стійкості підприємства підбиваються підсумки й узагальнюються результати реалізованих напрямів, заходів і завдань.

Список використаних джерел

1. Егоров П. В. Стратегический мониторинг в управлении финансово-хозяйственной деятельностью производственных систем / П. В. Егоров, Н. В. Алексеенко. – Донецк : Юго-Восток, 2005. – 173 с.
2. Кравченко М. Напрями відновлення фінансової стійкості підприємства / М. Кравченко // Економіка. – 2012. – № 6 (113). – С. 28–32.
3. Опачинський Д. Методи визначення приросту фінансових ресурсів підприємства, напрямів та ефективності їх використання / Д. Опачинський // Економіст. – 2011. – № 8. – С. 23–27.
4. Педченко Н. С. Моніторинг фінансової конкурентоспроможності підприємств : монографія / Н. С. Педченко. – Полтава : ПУСКУ, 2007. – 103 с.